

Aan

De Voorzitter van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
20 juni 2007	07-EZ-B-024	ET/EM / 7073804	

Onderwerp

Verzoek van Vaste Commissie voor Economische Zaken

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen die zijn gesteld door de vaste commissie voor Economische Zaken over het onderzoek van NMa/DTe naar de overwinst van energiebedrijven, gedateerd 24 mei 2007.

1

Hoe zorgt u ervoor dat de overwinst (400 mln) zo spoedig mogelijk leidt tot een prijsverlaging voor de consumenten en/of een uitkering aan de publieke aandeelhouders?

Antwoord

Het onderzoek van NMa/DTe heeft duidelijk gemaakt dat de regulering van de transporttarieven, die over de periode 2001-2007 een besparing van EUR 1,9 miljard heeft opgeleverd, op onderdelen aangescherpt kan worden. In eerste instantie zal dat zoveel mogelijk gebeuren binnen het huidige wettelijke kader. Zoals door NMa/DTe is beoogd, zullen de uitkomsten van het onderzoek worden meegenomen in de komende reguleringsperiode. De NMa/DTe zal dit jaar opnieuw besluiten moeten nemen over de reguleringskaders gedurende de komende drie tot vijf jaar, de zogenaamde methodebesluiten. Dit is ook een van de redenen waarom NMa/DTe dit onderzoek is gestart; de onderzoeksuitkomsten kunnen worden meegenomen bij de opstelling van de methodebesluiten. Deze moeten zowel voor de regionale gasnetbeheerders als voor de regionale elektriciteitsnetbeheerders worden genomen. De methodebesluiten zullen gevolgen hebben voor de tarieven van volgend jaar. De onderzoeksuitkomsten vormen daarmee bruikbare input voor deze te nemen besluiten. Ik verwacht, dat in de komende jaren de inkomsten van de netbeheerders (als gevolg van een hogere "x-factor") sterker zullen dalen dan voorheen het geval was.

Wat betreft de besteding van de winst merk ik op dat ik in mijn brief aan uw Kamer van 7 juni jl. heb aangegeven dat ik winsten uit het netbeheer beschouw als publieke middelen die ter beschikking dienen te staan aan publieke aandeelhouders, hetzij voor investeringen

Bezoekadres	Doorkiesnummer	Telefax
Bezuidenhoutseweg 30	070 379 70 63	070 379 78 41

Hoofdkantoor	Telefoon (070) 379 89 11	Behandeld door
Bezuidenhoutseweg 30	Telefax (070) 347 40 81	A.C.N. Bruin
Postbus 20101	Email ezpost@minez.nl	
2500 EC 's-Gravenhage	Website www.minez.nl	Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden

in het publieke net, hetzij door middel van dividenduitkeringen. Zoals ik in die brief heb uiteengezet, leidt inwerkingtreding van het groepsverbod van de Wet onafhankelijk netbeheer naar mijn oordeel tot een situatie waarin niet alleen de onafhankelijkheid van het netbeheer op de sterkst mogelijke manier is geborgd, maar waarin ook is gegarandeerd dat publieke winsten uit netbeheer in publieke handen zullen blijven.

2

Is het noodzakelijk of wenselijk dat de vastgestelde overwinst, indien die niet wordt omgezet in een lagere prijs of uitkering aan de aandeelhouders, wordt geïnvesteerd in de uitbreiding van netten, of is daarvoor de normale tarifiering voldoende (het tarief inclusief de kwaliteitsfactor q)?

Antwoord

NMa/DTe houdt toezicht op de kwaliteit van de netten, onder andere via de tweejaarlijkse kwaliteits- en capaciteitsdocumenten. Ook worden bedrijven middels de q-factor door het reguleringssysteem geprikkeld om in kwaliteit te investeren. De netbeheerders dienen zorg te dragen voor voldoende financiële middelen om eventueel noodzakelijke vervangings- of uitbreidingsinvesteringen te kunnen bekostigen. Een aandachtspunt hierbij is dat de winst van de netbeheerder bijna volledig wordt uitgekeerd aan de holding. Die wordt geacht vervolgens zorg te dragen voor eventuele investeringen die de netbeheerder wil plegen. In de toekomst kan in het kader van het onafhankelijk netbeheer daarom een risico ontstaan ten aanzien van de financiering van investeringen in het netwerk. Energiebedrijven ontplooiën immers steeds meer risicovolle commerciële (buitenlandse) activiteiten. Dat zou kunnen leiden tot een financieel minder solide situatie bij energiebedrijven. In een dergelijke situatie kan een systematische, bijna volledige uitkering van de winst door de netbedrijven aan de holdingmaatschappijen naar het oordeel van NMa/DTe een risico voor de leveringszekerheid inhouden. Zoals in mijn antwoord op vraag 1 aangegeven, zal inwerkingtreding van het groepsverbod de onafhankelijkheid op de sterkst mogelijke manier borgen. Bovendien zullen winsten uit het netbeheer dan altijd ter beschikking staan aan publieke aandeelhouders voor investeringen in het publieke net of in de vorm van dividenduitkeringen.

3

Deelt u de opvatting van DTe dat zij meer bevoegdheden nodig heeft om herhaling te voorkomen en kunt u daarin voorzien?

Antwoord

NMa/DTe heeft in haar onderzoeksrapport naar de winsten van energiebedrijven, dat ruim een maand voor mijn brief van 7 juni jl. is gepubliceerd, aangegeven dat zij binnenkort bekend maakt welke maatregelen zij het meest effectief acht om er in de toekomst zorg voor te dragen dat ongewenste rendementsverhogende effecten niet meer kunnen optreden. Indien NMa/DTe aangeeft dat hiervoor verdere wetswijzigingen noodzakelijk zijn zal ik dit in overweging nemen.

NMa/DTe wenst het winstonderzoek periodiek (tenminste per reguleringsperiode) te herhalen om de effectiviteit van de reguleringmethodiek te bewaken. Het is daarvoor

noodzakelijk dat NMa/DTe de winst snel en efficiënt kan vaststellen. Dit is echter niet mogelijk op dit moment. Eén van de lessen van het winstenonderzoek is dat de hoogte van de winst, voor zover deze worden gerealiseerd op gereguleerde activiteiten, zeer lastig te bepalen is en dat toezicht complex is. Dit ondanks de medewerking van de vier energiebedrijven. Ik zal daarom in samenwerking met NMa/DTe bepalen welke maatregelen voor de periode tot de energiebedrijven voldoen aan het groepsverbod nodig zijn om periodiek op efficiënte wijze inzicht te verkrijgen in de hoogte van de gerealiseerde winsten. Als de bedrijven eenmaal voldoen aan het groepsverbod van de Wet onafhankelijk netbeheer, wordt het toezicht op mogelijke bevoordeling vanuit de netbeheerder naar andere onderdelen van de holding uiteraard eenvoudiger. De winsten uit de netten staan in dat geval sowieso ter beschikking voor investeringen in het (publieke) net of voor aanverwante relevante activiteiten, of ter beschikking aan de publieke aandeelhouder door middel van uitkering van dividend.

4

Hoe voorkomt u dat ook in 2006 en verdere jaren deze situatie zich herhaalt?

Antwoord

Iedere reguleringsperiode legt de NMa/DTe haar reguleringsmethodiek vast in een methodebesluit. Een methodebesluit heeft een geldigheidsduur van drie tot vijf jaar. Hier gaat een grondige voorbereiding aan vooraf waarbij de bereikte resultaten van de regulering in ogenschouw worden genomen en gekeken wordt welke maatregelen in de methodiek verwerkt kunnen worden om de methodiek nog verder aan te scherpen. De resultaten van het winstenonderzoek worden meegenomen als input voor het vaststellen van de reguleringsmethodiek in de eerstkomende reguleringsperiode die per 2008 start. De onderzoeksresultaten rechtvaardigen een korting op de inkomsten van de netbeheerders (x-factor) die duidelijk hoger ligt dan de x-factor(en) in de huidige reguleringsperiode. Het methodebesluit waarin de NMa de aangescherpte reguleringsmethodiek vastlegt, is van kracht voor de nettarieven vanaf 2008. Zoals aangegeven bij mijn antwoord op vraag 1, zal ik u te zijner tijd informeren over eventuele aanvullende maatregelen. Voor de jaren 2006 en 2007 biedt de huidige wet- en regelgeving mij geen mogelijkheden de nettarieven met terugwerkende kracht te corrigeren.

5

Klopt het dat de feitelijke winst (1.2 mld) twee maal zo hoog is als het normrendement dat DTe wenselijk acht, en kan verklaard worden of dit is veroorzaakt door efficiënter werken (“de benchmark verslaan”) of door andere omstandigheden?

Antwoord

In de jaren 2004 en 2005 bedroeg de brutowinst uit gereguleerde activiteiten van deze bedrijven gemiddeld EUR 1,2 miljard. De door DTe redelijk geachte winst bedraagt EUR 0,9 miljard. Het verschil tussen beide is substantieel en bedraagt gemiddeld EUR 300 miljoen per jaar. Volgens NMa/DTe is er een aantal factoren die dit rendementsverschil verklaren. Deze factoren zijn deels gewenst en deels ongewenst. De gewenste factoren

vloeien voort uit de reguleringssystematiek en zijn in lijn met hetgeen NMa/DTe beoogt. Doel van de door NMa/DTe toegepaste reguleringssystematiek is, dat netbeheerders worden geprikkeld om de prijs-kwaliteitsverhouding van hun diensten te verbeteren. Zo worden netbeheerders die hun kosten sterker verlagen dan NMa/DTe verwacht (“de benchmark verslaan”), hiervoor beloond met een hogere winst. Zonder deze beloning, zouden netbeheerders naar verwachting onvoldoende prikkel hebben om doelmatiger te werken. Na verloop van tijd worden deze efficiencyverbeteringen vertaald in tariefverlagingen en profiteren afnemers daarvan. Daarnaast is een deel van het rendementsverschil toe te schrijven aan tariefcorrecties die op grond van de wetgeving en de reguleringssystematiek moesten worden aangebracht op de inkomsten van de netbedrijven. Ook dit beschouwt NMa/DTe als gewenst. NMa/DTe schat in dat ongeveer 30% van het rendementsverschil te verklaren is door gewenste factoren. Het merendeel van het rendementsverschil (70%) wordt echter verklaard door een drietal ongewenste factoren: volumegroei, de geleidelijke terugloop naar het efficiënte kostenniveau en waarderingsverschillen als gevolg van afwijkende waarderingsgrondslagen. De factor “volumegroei” vloeit voort uit de keuze voor tariefregulering in de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet voor regionale netbeheerders. Tariefregulering houdt in, dat de voor- of nadelen van veranderingen in volumes tot op zekere hoogte voor eigen rekening en risico zijn van de netbeheerders. Stijgende volumes leiden bij tariefregulering in eerste instantie tot een hogere winst. Na verloop van tijd zal echter de transportcapaciteit moeten worden uitgebreid, waardoor de kosten stijgen en de winst daalt. De tweede ongewenste factor (“geleidelijke terugloop naar het efficiënte kostenniveau”) vloeit eveneens voort uit de huidige wettelijke systematiek. De huidige wet is erop gericht om zekerheid te geven aan netbeheerders en afnemers door de tarieven via een doelmatigheidskorting (x-factor) geleidelijk te sturen naar een efficiënt niveau. Het is niet mogelijk om kosten direct terug te brengen naar een efficiënt kostenniveau. Tenslotte vormen verschillen in waarderingsgrondslagen een belangrijke verklaring voor het rendementsverschil. Zo bestaan er verschillen tussen de commerciële jaarrekeningen van netbeheerders, die zijn gebaseerd op de gangbare jaarverslaggevingsregels, en de regulatorische gegevens waar NMa/DTe gebruik van maakt in het kader van de regulering.

(w.g.) Maria J.A. van der Hoeven